

Historia. Klasa 6

Wymagania na poszczególne oceny

Lp.	Dział	Ocena	Wymagania
1.	Narodziny nowożytnego świata	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie Indie, Amerykę. - wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki. - podaje rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia. - wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie). - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Stary Świat, Nowy Świat</i>. - wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku. - wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu. - wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji. - poprawnie posługuje się terminem: <i>odpust i sobór</i>. - wymienia wyznania protestanckie. - przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie. - wskazuje zakon jezuitów jako instytucję do walki z reformacją.
		dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - podaje lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia. - wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie. - wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków. - wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki. - przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych. - wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej. - podaje czas trwania epoki renesansu. - przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: <i>człowiek renesansu</i>. - wymienia twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł. - określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu. - wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji. - charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli. - przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji. - wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów. - wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów.
		dobra	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych. - wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz). - przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie. - tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki. - charakteryzuje epokę renesansu. - wyjaśnia nazwę nowej epoki. - charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców. - wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji. - przedstawia skutki reformacji. - przedstawia postanowienia soboru trydenckiego. - poprawnie posługuje się terminami: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i>. - wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych.

		bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii. - podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy. - wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód. - przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych. - opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro). - wyjaśnia wpływ wynalezienia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu - przedstawia poglądy humanistów. - opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę <i>czyj kraj, tego religia</i>. - przedstawia na mapie podział religijny Europy. - charakteryzuje działalność zakonu jezuitów.
		celująca	<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka. - wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich. - przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych. - wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie. - wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy. - charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina. - wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej. - przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej. - podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia.
2.	W Rzeczpospolitej szlacheckiej	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, herb, szabla</i>. - przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach. - wymienia zajęcia szlachty. - wskazuje na ilustracji postać szlachcica. - na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego. - wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta. - podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia. - wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej. - wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów. - wskazuje na wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej. - poprawnie posługuje się terminem: <i>elekcja</i>. - krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji. - wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego.
		dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota</i>. - wymienia izby sejmu walnego. - przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego. - wyjaśnia funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i>. - wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą. - opisuje zależność Prus Książęcych od Polski. - wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce - wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim.

			<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, unia realna</i>. - wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów. - wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów”. - poprawnie posługuje się terminami: <i>wolna elekcja, bezkrólewie</i>. - podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji. - opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex.
		dobra	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia prawa i obowiązki szlachty. - wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu. - podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia. - wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje. - przedstawia przyczyny ostatniej wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521). - uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu. - przedstawia postanowienia unii lubelskiej. - charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej. - omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej. - przedstawia zasady wyboru monarchy i skutki wolnych elekcji.
		bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie</i>. - przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym. - wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki. - poprawnie posługuje się terminem: <i>hołd lenny</i>. - przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki. - wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce. - przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu. - opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów. - wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości. - wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii. - tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian. - wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni.
		celująca	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej. - porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski. - opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego. - wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski. - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów. - nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań. - wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej. - wyjaśnia wpływ <i>Artykułów henrykowskich</i> i <i>pacta conventa</i> na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej.
3.	W obronie granic Rzeczypospolitej	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia Stefana Batorego jako kolejnego władcę Polski. - wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji. - wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie. - wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji. - wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami. - wymienia obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego. - wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem. - poprawnie posługuje się terminami: <i>sultan, husarz, janczar</i>.

		<ul style="list-style-type: none"> - podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń. - charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą. - opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. - wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu.
	dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka. - przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego. - podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia. - opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem. - przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem. - podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz). - wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy. - wyjaśnia, kim byli Kozacy. - podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie, (1660 r.). - charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej. - charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy. - podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.). - wymienia skutki wojen z Turcją. - wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne. - wymienia dwie–trzy cechy charakterystyczne architektury barokowej. - z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym.
	dobra	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty. - poprawnie posługuje się terminami: <i>piechota wybraniecka</i>, <i>dymitriada</i>, <i>Kreml</i>, <i>bojar</i>. - opisuje następstwa dymitriady. - charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. - opowiada przebieg wojny o Inflanty. - podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia. - przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków. - wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko). - uzasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową. - wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim). - wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w. - wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw. - charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku. - charakteryzuje ideologię sarmatyzmu. - wyjaśnia pochodzenie terminu <i>sarmatyzm</i>.
	bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo. - wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca. - wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji. - wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji. - przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów. - tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych.

			<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie. - omawia główne etapy powstania kozackiego. - wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską. - wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich. - wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego. - wymienia postanowienia pokoju w Oliwie. - omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. - przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię. - charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii. - wyjaśnia genezę epoki baroku. - wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki.
		celująca	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji. - przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie (1634 rok). - przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.). - przedstawia skutki powstania Chmielnickiego. - wskazuje rozejm, w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.). - ocenia politykę szlachty wobec Kozaków. - przedstawia skutki potopu szwedzkiego. - wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego. - opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu. - przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII wieku. - przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego. - wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci. - wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmu.
4	Od absolutyzmu do republiki	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej. - przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego. - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>parlament</i>. - wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej. - podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa). - wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII wieku. - wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus. - wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia. - wskazuje na mapie Stany Zjednoczone. - określa czas powstania Stanów Zjednoczonych. - wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA. - przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA.
		dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia absolutna</i>. - wymienia uprawnienia monarchy absolutnego. - wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce. - wskazuje czas panowania Ludwika XIV. - wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej. - wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego. - wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie. - charakteryzuje styl klasycystyczny.

			<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia. - podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego. - wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego. - wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej. - wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość USA. - podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 rok).
		dobra	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>manufaktura, cło, import, eksport</i>. - wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą. - przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji. - wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem. - przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego. - charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej. - charakteryzuje ideologię oświecenia. - przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy. - wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach. - wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej. - przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim. - opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty. - poprawnie posługuje się terminem: <i>bojkot</i>. - podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca 1776 rok). - charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości. - przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA.
		bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>hugenoci</i>. - opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski). - omawia politykę gospodarczą ministra Colberta . - poprawnie posługuje się terminami: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i>. - przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania. - wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii. - omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau. - wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia. - charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach. - wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw. - przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA. - omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA.
		celująca	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy. - wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV. - wymienia główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej. - porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej. - wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi. - poprawnie posługuje się terminami: <i>Kongres, Izba Reprezentantów</i>. - charakteryzuje ustrój polityczny USA.
5.	Upadek Rzeczypospolitej	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII wieku. - opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie.

		<ul style="list-style-type: none"> - podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.). - wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie. - przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski. - wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki. - podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej. - podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 rok). - wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski. - wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania. - wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski.
	dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny anarchii w Polsce. - przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform. - charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego. - wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru. - przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski. - ocenia postawę Tadeusza Rejtana. - poprawnie posługuje się terminem: <i>obiady czwartkowe</i>. - przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej. - podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792) i drugiego rozbioru (1793 rok). - wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego. - wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie <i>liberum veto</i> i wolnej elekcji). - wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru. - podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 rok) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 rok). - wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego. - wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru.
	dobra	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa</i> i <i>Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i>. - przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego. - charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII wieku. - opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski. - wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII wieku. - wskazuje następstwa konfederacji barskiej. - charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną. - podaje przykłady budowli klasycystycznych. - opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozbiore. - podaje cel obrad Sejmu Wielkiego. - przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 rok). - opowiada o bitwie pod Raclawicami i przedstawia jej znaczenie. - wskazuje na mapie Raclawice i Połaniec. - wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki. - wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego.
	bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę i postanowienia sejmu niemego. - podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 rok). - wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski. - poprawnie posługuje się terminem: <i>prawa kardynalne</i>. - podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 rok).

			<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cel walki konfederatów barskich. - opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego. - wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII wieku (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform. - przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia. - opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego. - charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja. - opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 rok). - przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie. - przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego. - opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej.
		celująca	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego. - wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej. - przedstawia przyczyny zawiązania konfederacji barskiej. - charakteryzuje twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego. - wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII wieku.
6.	Rewolucja francuska i okres napoleoński	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i>. - podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską. - wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca. - poprawnie posługuje się terminami: <i>gilotyna, terror</i>. - przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI. - charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę. - określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską. - poprawnie posługuje się terminem: <i>Wielka Armia</i>. - opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję. - wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki. - podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech. - wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie. - podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego.
		dostateczna	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>burżuazja, Stany Generalne</i>. - wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji. - podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 rok). - charakteryzuje postać Ludwika XVI. - przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI. - charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre'a. - podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie. - poprawnie posługuje się terminem: <i>zamach stanu</i>. - przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona. - przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję. - opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia. - wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów”. - wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk. - podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 rok). - wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo. - przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem.

		<ul style="list-style-type: none"> - podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 rok, 1815 rok). - przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego.
	dobra	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej. - opisuje położenie stanów społecznych we Francji. - wyjaśnia zadania Konstytuanty. - przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka. - opisuje rządy jakobinów. - wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem. - przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy. - charakteryzuje rządy dyktatoratu. - przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu. - poprawnie posługuje się terminem: <i>blokada kontynentalna</i>. - charakteryzuje Kodeks Napoleona. - wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona. - poprawnie posługuje się terminami: <i>taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</i>. - przedstawia strategię obronną Rosji. - opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję. - podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 rok). - przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem. - opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich. - przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo. - charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego. - przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego.
	bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sytuację we Francji przed wybuchem rewolucji. - opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji. - podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 rok). - wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana Robespierre'a sens powiedzenia: <i>Rewolucja pożera własne dzieci</i>. - przedstawia skutki rządów jakobinów i przyczyny ich upadku. - wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu. - przedstawia etapy kariery Napoleona. - podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 rok). - wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów. - podaje datę pokoju w Tylży i przedstawia jego postanowienia. - omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona. - podaje datę bitwy pod Borodino (1812 rok). - omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii. - opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości. - charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich. - omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego.
	celująca	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cel powstania Zgromadzenia Narodowego we Francji. - wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji. - ocenia terror jako narzędzie walki politycznej. - przedstawia przyczyny klęski Napoleona. - wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków.